

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Інноваційний розвиток економіки є головним стратегічним орієнтиром економічної політики держави. Збільшення ефективності діяльності інноваційних підприємств потребує суттєвих змін та пошуку радикально нових організаційних структур управління.

Аналіз світового досвіду свідчить про необхідність застосування інновацій як безальтернативної, невід'ємної та важливої складової загальнодержавної політики будь-якої країни. Сучасна ситуація на внутрішньому та зовнішньому ринках України характеризується суттєвим загостренням конкурентної боротьби у сфері інноваційної діяльності. Інновації стають обов'язковим елементом діяльності суб'єкта господарювання, їх основною рушійною силою та передумовою розвитку.

Роль інноваційних процесів у зростанні валового внутрішнього продукту, поступальному розвитку соціально-економічних систем, підвищенні рівня і якості життя населення в регіонах і розвинених країнах істотно збільшилася, намітилися тенденції до перетворення інновацій у провідний чинник економічного зростання виробництва.

Із метою підвищення рівня результативності на рівні регіонів необхідно підтримувати створення стратегічних альянсів у кластерах, які використовують власний науково-дослідний, кадровий та виробничий потенціал і залучають інших господарюючих суб'єктів, що дає змогу скоротити поточні витрати і використовувати готові інноваційні технології. Управлінські рішення спрямовані на оптимізацію взаємодії виробників і споживачів інноваційних продуктів з урахуванням природно-ресурсних, кадрових та інвестиційних умов функціонування соціально-економічної системи.

Специфічні особливості національної моделі економіки впливають на організаційні форми і пріоритети управлінського процесу, який передбачає здійснення заходів у певній послідовності:

- 1) розробка стратегії та цільових показників для її здійснення;
- 2) моніторинг і оцінка стійкості функціонування регіональних господарюючих суб'єктів;
- 3) експертні висновки щодо пріоритетних напрямів розвитку регіональної економіки з урахуванням маркетингових досліджень, потреб внутрішнього і зовнішнього ринків;
- 4) комплексна оцінка територіально-виробничої взаємодії підприємств, компаній та науково-дослідних структурних підрозділів у межах кластерів;
- 5) оцінка можливих обсягів фінансування і залучення для приватних інвесторів;
- 6) розрахунок і страхування політичних та економічних ризиків при здійсненні процесу модернізації виробничих ланцюжків.

Взаємозв'язок державних, науково-дослідних, підприємницьких структур дав змогу розвинути інноваційну інфраструктуру для практичної реалізації результатів фундаментальних досліджень на безперервній основі з урахуванням тенденцій світового економічного розвитку. За таких умов освітні структури приваблюють дослідників і є ініціаторами в пошуку та підтримці інноваційних ідей, які реалізуються за фінансової підтримки великих компаній приватних інвесторів. За своєю організаційною формою подібне управління забезпечує постійний приплив інноваційних технологічних ланцюжків із залученням приватних компаній дослідників.

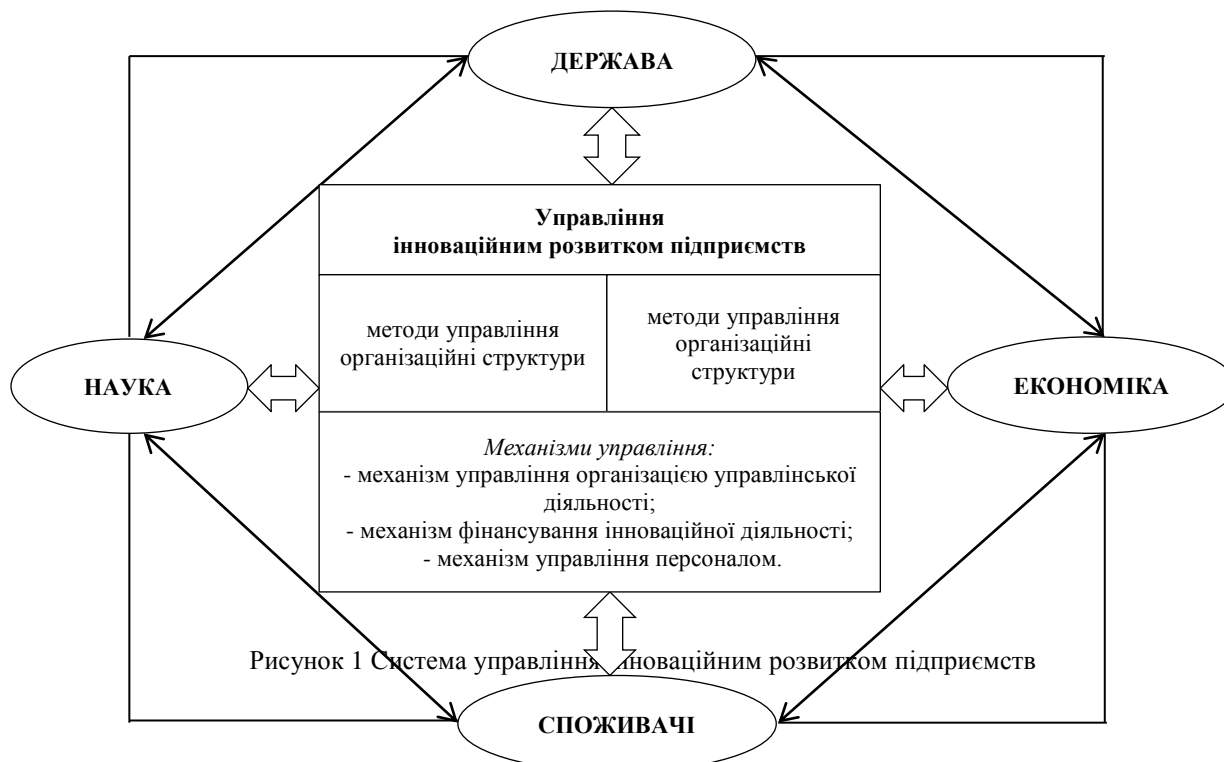
Основні інструменти регулювання модернізації вітчизняних господарюючих суб'єктів у сучасних глобалізаційних умовах спрямовані на підвищення інвестиційної привабливості інноваційної діяльності та розвиток технологій і виробництва, що забезпечують заміщення зарубіжних аналогів.

Система управління інноваційною діяльністю господарюючих суб'єктів на регіональному рівні повинна забезпечити вирішення завдань соціально-економічного розвитку на основі оптимізації та оцінки результативності бюджетного фінансування проектів. Визначальними питаннями щодо удосконалення системи управління інноваційною діяльністю господарюючих суб'єктів відноситься здійснення таких заходів:

- розробка державної стратегії інноваційного розвитку і концептуальних підходів до її реалізації на основі формування регіональних інноваційних кластерів;
- вибір пріоритетних напрямів реального сектора економіки й обробних технологій і виробництв, які могли б забезпечити розвиток внутрішнього ринку товарів і послуг;
- моніторинг і оцінка діяльності регіональних господарюючих суб'єктів з урахуванням інноваційного спрямування у підвищенні їх конкурентоспроможності;
- аудит результативності інноваційного процесу і проведення конкурсних процедур із метою пошуку найбільш ефективних виконавців інноваційного проектування в умовах обмеженого бюджетного фінансування; цій та здійснення контролю якості й ефективності використання державного фінансування при здійсненні інноваційної діяльності на регіональному рівні.

Система управління інноваційним розвитком господарюючого суб'єкта є відкритою системою. Її основу складає організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства.

Головною особливістю системи управління інноваційним розвитком підприємства є те, що він орієнтований не тільки на внутрішньовиробничі відносини, а й на те, що підприємство повинно всебічно використовувати існуючі та перспективні ринкові можливості інноваційного розвитку з метою досягнення успіху в конкуренції, максимізації доходів для забезпечення сталого розвитку. Сукупність елементів управлінського процесу інноваційного розвитку підприємства наведена на рисунку 1.

Систематизація аналізу економічних джерел дала можливість визначити інструменти регулювання інноваційної діяльності:

- нормативно-правова база, спрямована на підтримку інноваційного процесу;
 - заходи щодо підтримки та захисту інтелектуальної власності;
 - фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, формування ринку прямих інвестицій;
 - розробка і реалізація венчурного фінансування інноваційних проектів.
- Інструментами, спрямованими на стимулювання попиту на інноваційні продукти і технології, є:
- надання податкових пільг підприємствам, що забезпечують структурні перетворення;
 - розробка і дотримання вимог нормативів, стандартів і технічного регламенту;
 - рекламування, популяризація інноваційних товарів, упровадження системи позначок, які відповідають міжнародним стандартам якості та екологічної безпеки;
 - здійснення процедури державних закупівель і замовлень у пріоритеті до інноваційних товарів і технологій.

Результати моніторингу проблемних питань управління інноваційним потенціалом господарюючих суб'єктів галузей національної економіки дали можливість запропонувати концептуальні підходи до управління інноваційним потенціалом господарюючих суб'єктів, визначити інструменти регулювання інноваційних процесів та інноваційної діяльності. Наступним заходом у програмі розвитку національної економіки має стати створення конкурентного середовища та стимулів для підприємницьких структур на регіональному рівні з метою активізації інноваційної діяльності. Важливо здійснити стратегічний аудит за визначенням найбільш слабких ланок, які перешкоджають розвитку внутрішнього ринку, і запропонувати програму заходів щодо підвищення результативності роботи господарюючих суб'єктів у найбільш перспективних галузях із точки зору формування дохідної частини регіонального бюджету.